

**Перелік об'єктів
системи громадського обслуговування агрорекреаційних екопоселень
(опрацьована за Кодіним)**

Умовні позначки:

- 1- Будинок культури,
- 2- Бібліотека,
- 3- Адміністрація,
- 4- Поштове відділення,
- 5- Музей,
- 6- Ідальня,
- 7- Магазин пром. товарів,
- 8- Магазин прод. товарів,
- 9- Будинок побуту,
- 10-Школа,
- 11-Дитячий садок,   Громадський центр
- 12-Спортзал,
- 13-Критий басейн,
- 14-Стадіон,
- Установи сезонного функціонування:
- 15-Кафе,
- 16,17-Торгівельні заклади,
- 18,19-Культурні заклади,

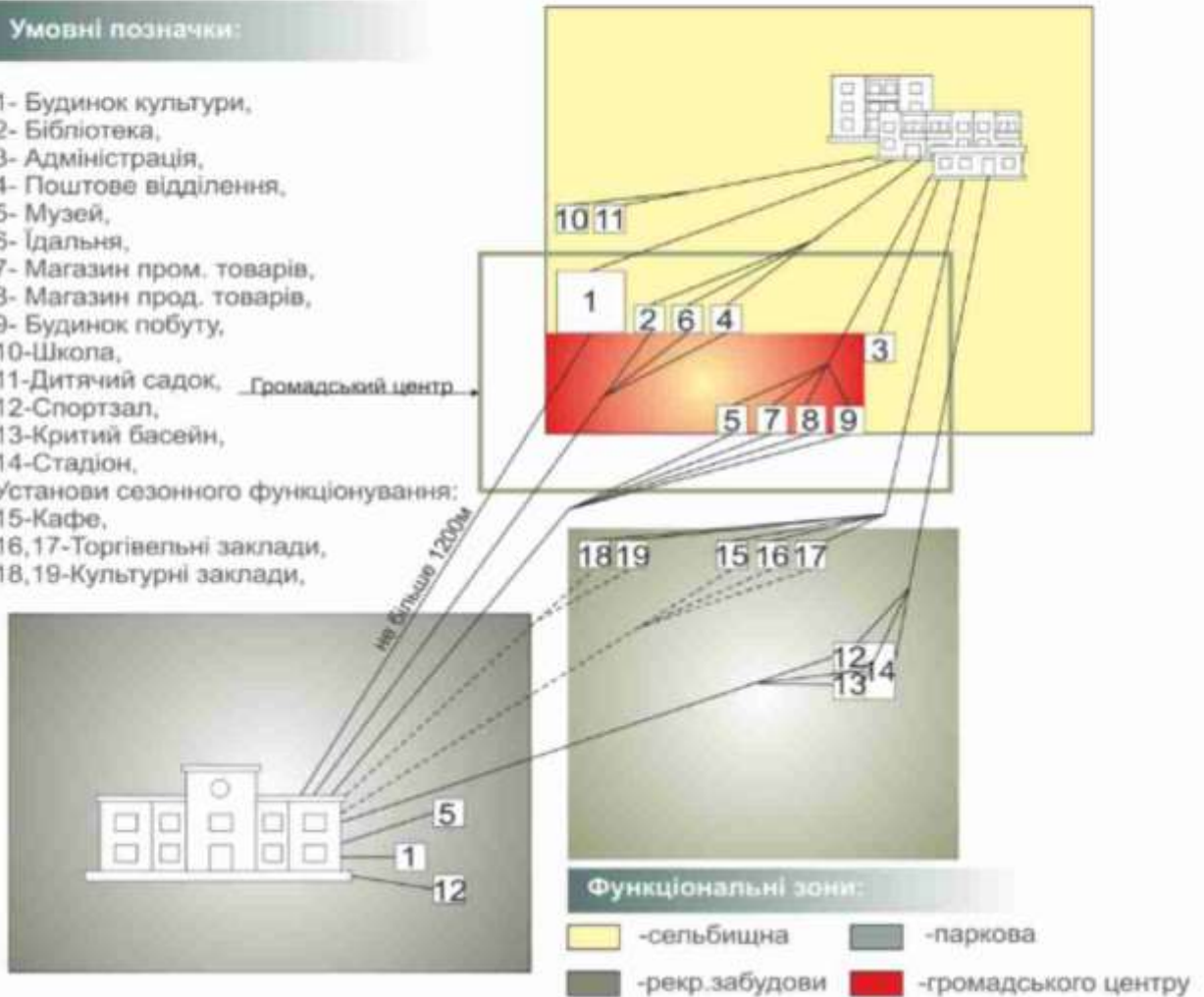

Рис. 4.14 Перелік об'єктів системи громадського обслуговування агрорекреаційних екопоселень

Висновок до розділу 4

В системі агрорекреаційного екопоселення / їх мережі виділяється ряд специфічних системних принципів: компактності, визначальних ознак, інваріантності структур.

Також визначені принципи, які характерні саме для агрорекреаційних екопоселень / їх мережі: принцип адаптивності та принцип екологічності.

Принцип адаптивності передбачає пристосування простору до змінюваних умов навколишнього середовища, вимогам функціонально-планувальної організації, стрімкого розвитку технічного прогресу, появи нових видів транспорту, технічних засобів і технологій будівництва, що дозволяє максимально ефективно формувати функціонально-планувальну організацію агрорекреаційних екопоселень в залежності від наявності основних факторів впливу. Принцип адаптивності в агрорекреаційному екопоселенні / їх мережі реалізується наступними прийомами: прийоми взаєморозташування функціонально-планувальних елементів системи агрорекреаційного екопоселення / їх мережі (в залежності від природних ресурсів); прийоми взаєморозташування функціонально-планувальних елементів системи агрорекреаційного екопоселення (в залежності від антропогенних умов); прийоми визначення придатності рекреаційного утворення в системі агрорекреаційного екопоселення.

Принцип екологічності направлений на формування агрорекреаційних екопоселень / їх мережі, де взаємовідносини населення та середовища є максимально збалансованими та забезпечують самовідтворення середовища. Принцип екологічності в агрорекреаційному екопоселенні / їх мережі забезпечується використанням наступних прийомів: прийоми формування рельєфу; прийоми формування житлового середовища; прийоми формування сільськогосподарського виробництва; прийоми співвідношення стабільних і нестабільних ландшафтів функціонально-планувальних компонентів.

В роботі на основі експериментального проектування запропонована функціонально-планувальна організація агрорекреаційних екопоселень на прикладі населених пунктів Шишацького району Полтавської області (с.

Михайлики, с. Покровське, с. Малий Перевіз, с. Климове), мережа агрорекреаційних екопоселень на прикладі Шишацького та Котелевського районів Полтавської області.

Опираючись на викладені дані в розділах I, II, III та IV, для створення ефективної функціонально-планувальної організації агрорекреаційних екопоселень, розроблена методика формування агрорекреаційних екопоселень, в яких визначені основні етапи з можливими варіантами вирішення задач:

I етап – збір вихідної інформації з виявленням планувальних обмежень;

II етап – аналіз існуючого стану функціонально-планувальної організації поселень (в тому числі оцінка екологічної стабільності ландшафту поселення);

III етап – використання системного підходу при дослідженні агрорекреаційних екопоселень (дослідження окремих компонентів системи агрорекреаційного екопоселення, дослідження зв'язків між компонентами системи агрорекреаційного екопоселення, дослідження зв'язків системи агрорекреаційного екопоселення з надсистемою та підсистемою);

IV етап – вибір напрямку реконструкції (функціонально-планувальна організація агровиробничого екопоселення, функціонально-планувальна організація рекреаційного екопоселення, функціонально-планувальна організація агрорекреаційного екопоселення);

V етап – варіантне проектування (пропозиція альтернативних варіантів):

– вибір напрямку розвитку функціонально-планувальної організації (лінійне, компактне, розчленоване);

– вибір місця розташування рекреаційного / аграрного утворення (в центрі поселення, на периферії поселення, за межами поселення);

– вибір напрямку розвитку дорожньо-транспортної мережі (прямокутний, радіальний, променевий, довільний, комбінований);

– вибір необхідних об'єктів соціальної інфраструктури поселення;

VI етап – вибір ефективного варіанту розвитку агрорекреаційного екопоселення (використання критерію ефективності)

VII етап – висновки та рекомендації щодо коригування прийнятого рішення.

Список використаних джерел до розділу 4

4.1 Лаврик Г.И., Демин Н.М. Методологические основы районной планировки. - М.: Стройиздат, 1975. - 97 с.

4.2 Крижанівський О. А. Особливості містобудування на Поділлі у другій половині ХХ ст./ О. А. Крижанівський // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 19. Серія: Історія: збірник наукових праць / за заг. ред. проф. П. С. Григорчука – Вінниця, 2011. – С. 78-85

4.3 Савранчук Л.А., Явкін В.Г. Рекреаційна географія. Письмові консультації. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012. - 110 с.

4.4 Покоłodна М. М. Конспект лекцій по дисципліні «Рекреаційні комплекси» (для студентів 4 курсу денної і заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, галузі знань 0201 «Культура», галузі знань 0307 «Туризм» напряму підготовки 6.020107 «Туризм») / М. М. Покоłodна, А. А. Рябев, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва - Х.: ХНАМГ, 2010. – 116 с.

4.5 Мирзеханова З. Г. Экологический каркас территории в стратегии устойчивого развития: анализ подходов, назначение, содержание. География и природные ресурсы. Москва, 2001. № 2.

4.6 Проектування схеми генплану міста: Методичні рекомендації до виконання курсового проекту / Уклад.: М.М. Дьомін, С.В. Дубова, О.І. Сингаївська, О.Д. Міщенко, В.А. Маляр – К.: КНУБА 2012. – 45 с.

4.7 Реймерс Н. Ф. Природопользование. Москва : Мысль, 1990. 637 с.

4.8 Генеральна схема планування території України. Київ : Державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто», 2000.

4.9 Методические рекомендации по архитектурно-планировочной организации мест загородного кратковременного отдыха. Киев : Киевский НИИТ градостроительства, 1980. 120 с.

4.10 Барсова И. Н. Методические указания по проектированию парка. Санкт-

Петербург : Ленинградский инженерно-строительный Институт, 1993.

4.11 Greszta J., Morawski S. Rekultywacja nieuzytkow przemyslowych.
Warszawa : PWRiL, 1972. 263 s.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Аналіз теоретичного досвіду формування агрорекреаційних екопоселень виявив недостатню забезпеченість необхідними нормативно-методичними документами та науковими розробками, а також відсутність єдиної методики функціонально-планувальної організації агрорекреаційних екопоселень в нових соціально-економічних умовах. Питання систематизованої екологічності та екологізації поселень з агрорекреаційною функцією не ставилися взагалі. Визначені основні передумови для дослідження агрорекреаційних екопоселень: соціальні, адміністративно-територіальні, теоретичні, рекреаційні, естетичні, екологічні, виробничі.

2. Аналіз вітчизняного та закордонного науково-проектного досвіду підтверджує перспективність використання потенціалу малих населених пунктів для організації рекреації та агрорекреації, яка обумовлена перш за все:

– розміщення їх, як правило, в одній кліматичній зоні з місцями постійного проживання відпочиваючих, що певною мірою знімає навантаження з існуючих рекреаційних зон та не потребує акліматизації рекреантів;

– атрактивністю для відпочиваючих сформованих екопоселень рекреаційного напрямку;

– наявністю поселень, перспективних для екологічної рекреації та агрорекреації, з можливістю використання існуючої інженерної інфраструктури, мережі культурно-побутового обслуговування, територій, які звільнюються після ущільнення житлової забудови;

– доцільністю формування єдиного екологічного містобудівного утворення, яке включає житлову та рекреаційну забудову з загальним центром обслуговування.

3. Визначені три основні напрямки екологізації малих населених пунктів: технологічний, соціальний, архітектурно-містобудівний. Виявлено, що найбільш суттєво на функціонально-планувальну організацію агрорекреаційних екопоселень впливають архітектурно-містобудівні аспекти екологізації –

безперервне озеленення; збереження та реновація природних ресурсів; малоповерхова енергоефективна забудова; формування екологічної інфраструктури.

4. Визначена методика дослідження агорекреаційних екопоселень: I – відпрацювання структурно-функціональної моделі агорекреаційного екопоселення, II – визначення і дослідження загальних принципів (закономірностей) поведінки системи агорекреаційного екопоселення, III – розроблення якісної (логічної) моделі агорекреаційного екопоселення, IV – виявлення кількісних даних і критеріїв, V – формування кількісних моделей агорекреаційного екопоселення, VI – рішення задач з формування функціонально-планувальної організації агорекреаційного екопоселення.

5. Аналіз поселень з рекреаційною та агорекреаційною функцією визначив основні фактори, які впливають на формування і розвиток агорекреаційних екопоселень на основі екологічності і компактності (природно-кліматичні, соціально-економічні та виробничі фактори впливу).

6. На основі визначених закономірностей функціонально-планувальної організації поселень з рекреаційною та агорекреаційною функцією визначені специфічні принципи формування агорекреаційних екопоселень / мережі агорекреаційних екопоселень: принцип адаптивності та принцип екологічності.

Виявлені та відпрацьовані прийоми адаптивності дозволяють максимально ефективно формувати функціонально-планувальну організацію агорекреаційних екопоселень в залежності від наявності основних факторів впливу.

Принцип екологічності визначає напрямок формування агорекреаційних екопоселень / їх мережі, де максимально збалансоване відношення стабільних та нестабільних ландшафтів, що забезпечує самовідтворення середовища.

7. Відпрацьовано основні принципи та прийоми функціонально-планувальної організації агорекреаційних екопоселень та їх мережі на основі експериментального проектування на прикладі населених пунктів Шишацького та Котелевського районів Полтавської області.

8. Керуючись цілями та задачами вдосконалення процесу проектування агрорекреаційних екопоселень розроблена методика формування функціонально-планувальної організації агрорекреаційних екопоселень.